

Warszawa, 16 kwietnia 2024 r.

Pani Janina Sagatowska

**Przewodnicząca Komisji Rodziny, Polityki
Senioralnej i Społecznej, Senat RP**

Pan Waldemar Pawlak

**Przewodniczący Komisji Gospodarki
Narodowej i Innowacyjności, Senat RP**

dot. druku senackiego nr 71

w związku z przyjęciem przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej na posiedzeniu w dniu 12 kwietnia 2024 r. **Ustawy o zapewnianiu spełniania wymagań dostępności niektórych produktów i usług przez podmioty gospodarcze** (dalej: ustawa) i skierowaniem jej do rozpatrzenia przez Senat Rzeczypospolitej Polskiej na posiedzeniu Komisji Rodziny, Polityki Senioralnej i Społecznej oraz Komisji Gospodarki Narodowej i Innowacyjności, w imieniu polskich agentów rozliczeniowych, **zwracamy uwagę na negatywne skutki rozszerzenia zakresu projektu ustawy poza zakres przewidziany w Dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/882** z dnia 17 kwietnia 2019 r., w sprawie wymogów dostępności produktów i usług (dalej: Dyrektywa).

Uwzględnienie potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami i dostępności rozwiązań samoobsługowych, którym poświęcona jest Dyrektywa to działanie od dawna oczekiwane i wspierane przez rynek. **Zwracamy jednak uwagę, iż implementacja Dyrektywy na grunt polskiego prawa, została poszerzona, co budzi uzasadnione wątpliwości. Mianowicie Dyrektywa (Art. 2 ust. 1 lit. b) nakazuje dostosowanie do jej wymogów terminali płatniczych samoobsługowych, podczas gdy w projekcie ustawy zakres przedmiotowy (art. 3 ust. 1 pkt 2) nie zawiera słowa „samoobsługowy” – co w konsekwencji rozszerza zakres wdrożenia nowej ustawy na wszystkie terminale płatnicze w Polsce, niezależnie od ich typu i przeznaczenia.**

Zwracamy uwagę, że art. 2 ust. 1 lit. b Dyrektywy wyraźnie wskazuje, że terminale płatnicze są kategorią podrzędną, wchodzą w skład kategorii „terminale samoobsługowe” – taki zabieg osiągnięty jest przez użycie słowa „następujących”. To nie jest egzemplifikacja, a określenie zakresu przez katalog zamknięty. Zwracamy uwagę, że Dyrektywa jako kategorię wymienia wielokrotnie (np. motywy 33, 69 art. 22 ust. 2, Załącznik 1) właśnie „terminale samoobsługowe” a nie terminale płatnicze – i to jest zgodne z zasadami prawidłowej legislacji, ponieważ zgodnie z legalną definicją terminale płatnicze są kategorią

podrzedną definicji, czyli muszą spełniać cechy kategorii nadrzędnej. Inne podejście narażałoby na błąd logiczny tautologii.

Ponadto przyjęte w polskim projekcie ustawy podejście stanowi rozszerzenie zakresu Dyrektywy, które nie zostało ujęte w Odwróconej Tabeli Zgodności podczas prac legislacyjnych.

W konsekwencji, zamiast skoncentrować się na obszarze urządzeń płatniczych samoobsługowych, które są kluczowe dla zapewnienia dostępności osobom ze specjalnymi potrzebami, polscy przedsiębiorcy będą musieli stworzyć i wdrożyć rozwiązania w obszarach, w których nie są one niezbędne. W efekcie działający w Polsce przedsiębiorcy (Usługodawcy) będą musieli ponieść znaczące inwestycje obniżające ich konkurencyjność na rynkach europejskich, gdzie nie obowiązują podobne wymogi.

Odbiega to również od intencji autorów Dyrektywy, którzy na etapie uzasadnienia prac¹ podkreślali, że dotyczą one urządzeń samoobsługowych cechujących się tym, że użytkownik końcowy (nabywca towaru lub usługi) korzysta z nich samodzielnie, tj. bez angażowania personelu zbywcy.

Najważniejsze konsekwencje

Zgodnie z aktualnym brzmieniem projektu ustawy, wymogi zapewnienia dostępności dotyczyć będą wszystkich terminali płatniczych działających na polskim rynku. Wywołuje to bardzo istotne następstwa:

1. Polska stanie się krajem, w którym obowiązywać będą odmienne, niż w pozostałych krajach Unii Europejskiej, zasady dotyczące funkcjonowania terminali płatniczych. Wymogi te mogą doprowadzić do **ograniczenia dostępności urządzeń płatniczych nie tylko dla osób o szczególnych potrzebach, ale dla wszystkich konsumentów w Polsce.**
2. Wdrożenie Dyrektywy odbywa się z dwuletnim opóźnieniem, co oznacza, że polska branża płatnicza ma na jej implementację **o dwa lata mniej niż inne kraje EU.** Jest to trudniejsze zwłaszcza w kontekście wprowadzonej zmiany rozszerzającej zakres urządzeń, które w ogóle nie są objęte Dyrektywą.
3. Obecnie wszystkie terminale płatnicze działające na rynku polskim pochodzą z importu. W celu spełnienia nowych, nietypowych wymagań dla tych urządzeń, ich międzynarodowi dostawcy będą musieli opracować złożone rozwiązania techniczne i technologiczne. Proces produkcji specjalnych typów terminali płatniczych produkowanych wyłącznie na rynek polski będzie **czasochłonny oraz wymagający poniesienia bardzo wysokich kosztów.** Jednocześnie wzrost kosztów obsługi transakcji może prowadzić do **rezygnacji z usług płatniczych przez część przedsiębiorców.**

¹ „Self-service terminals (SSTs) are computerised telecommunications devices or electronic outlets that **provide users with access to various operations in public spaces without assistance from personnel of the provider of the good/service.** SSTs are commonly used in sectors such as banking (automatic teller machines - ATMs), and transport services (check-in machines and ticketing machines).”

Źródło: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A52015SC0264>

4. Wprowadzenie szczególnych wymogów funkcjonalnych wychodzących poza zakres Dyrektywy – **skomplikuje procesy zarządzania i serwisowania sprzętu**. W połączeniu z dużym wzrostem kosztów pozyskiwania sprzętu, wzrosną ceny usług branży płatniczej, co bezpośrednio przełoży się na koszty ponoszone przez punkty handlowo-usługowe i ceny oferowane przez nich polskiemu konsumentom.
5. Przedmiotowa zmiana pierwotnego sensu Dyrektywy może oznaczać, że posiadane przez agentów rozliczeniowych zasoby i zapasy magazynowe urządzeń staną się w całości lub w znaczącej części bezużyteczne. Z uwagi, że w Polsce jest zainstalowanych obecnie ok. 1 mln 200 tys. terminali, konieczność ich wymiany budzi obawy w kontekście potencjalnego **negatywnego wpływu na środowisko**.
6. Zmiany zagrażają konkurencyjności polskich agentów rozliczeniowych działających na rynkach międzynarodowych. Może to również przełożyć się na **ograniczoną dostępność terminali płatniczych dla polskich przedsiębiorców**.
7. Dodatkowo, część wymagań określonych w ustawie, **nie uwzględnia zmian technologicznych, które nastąpiły od uchwalenia Dyrektywy, do jej wejścia w życie**. Dotyczy to m.in.:
 - rosnącej liczby płatności zbliżeniowych, w tym płatności telefonem, w przypadku których autoryzacja następuje na urządzeniu osoby płacącej;
 - zastępowania portu słuchawkowego typu „minijack” portem USB-C;
 - rozwoju rozwiązań wspierających wykorzystywanych przez osoby ze specjalnymi potrzebami.

Podsumowanie

Uwzględniając powyższe wątpliwości, zwracamy się z prośbą o zmianę projektu ustawy tak, aby odzwierciedlał cele i zakres Dyrektywy. Do pisma pozwalamy sobie załączyć propozycję odpowiedniej poprawki.

Z poważaniem,

Joanna Seklecka

Przewodnicząca Komitetu Agentów Rozliczeniowych

Załącznik:

- propozycja poprawki do art. 3 ust. 1 pkt 2 projektu ustawy

Poprawka do projektu Ustawy o zapewnianiu spełniania wymagań dostępności niektórych produktów i usług przez podmioty gospodarcze (druk nr 71)

W art. 3 w ust. 1, pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) terminali samoobsługowych:

- a) płatniczych, będących urządzeniami, których głównym przeznaczeniem jest umożliwianie dokonywania płatności z użyciem instrumentów płatniczych w rozumieniu art. 2 pkt 10 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (Dz. U. z 2024 r. poz. 30) w fizycznym punkcie sprzedaży,
- b) przeznaczonych do świadczenia usług objętych ustawą:
 - bankomatów i wpłatomatów,
 - automatów biletowych,
 - urządzeń do odprawy,
 - interaktywnych terminali przeznaczonych do udzielania informacji, z wyjątkiem terminali instalowanych jako zintegrowane części pojazdów samochodowych, statków powietrznych, statków wodnych i taboru kolejowego,”.